

ПРО ДЕЯКІ ПАРАЛЕЛІ В ПОДІЯХ 1917-1918 І 2014 РОКІВ

Савченко Л. П.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків*

Навіть побіжний аналіз російсько-української війни 1917-1918 років дає можливість помітити суттєву, та навіть і сутнісну, схожість тих подій з подіями 2014 року в Україні. Маркери історичної пам'яті про Українську національну революцію 1917-1921 років активно фігурують у сучасному інформаційному протистоянні. Так, майже очевидним є те, що назви псевдодержавних утворень ДНР і ЛНР, існування яких покликано приховати факт російської окупації даних територій, не є витвором місцевих сепаратистів. Більше схоже, що це понятійний інструмент загального проекту так званої «русской весны», який обігрував назву першої в ХХ столітті української держави – Української Народної Республіки. Така термінологічна гра одним з явних мотивів мала бажання знецінити для пересічного українця певний яскравий маркер історичної пам'яті про витоки власної державності.

Наприкінці 1917 року Українська Центральна Рада була не готова до війни, як не була до неї готова Україна у 2014. Ставка на українізовані частини регулярної російської армії провалилась, вони виявились деморалізованими. Багато хто з керівників Центральної Ради навіть у другій половині грудня 1917 року, коли вже цей наступ розгорнувся, не міг повірити, що йде війна, та сподівався залагодити стосунки з Раднаркомом переговорами. Ілюстрацією такого ставлення може слугувати висловлена 15 грудня на засіданні Генерального Секретаріату його очільником В.Винниченком пропозиція відкинути заклик М.Шаповала та С.Петлюри оголосити воєнний стан, а натомість звернутись до Раднаркому із запитом, чи справді він воює з Україною?

Виразні паралелі прослідковуються і в ролі добровольчого руху на початках обох воєн. Нездатність українізованих частин стати українською армією змусила керівництво УНР зробити ставку на формування підрозділів на принципах добровольності та оплати служби. Ключову роль у спротиві більшовицькому наступу у грудні-січні відіграли загони вільного козацтва, Гайдамацький кіш Слобідської України та інші добровольчі частини і підрозділи. Здобути перемогу цими силами навряд чи було можливо, але їх опір дав критично важливий для УНР виграш у часі. Цей виграш дав можливість Центральній Раді заключити Брестський мирний договір, створивши тим підстави для свого майбутнього повернення до Києва.

Схожість і відмінність цих подій базуються на тому, що ми маємо практично однотипні процеси, які, між тим, розвивались на різних історичних етапах та в різних історичних ситуаціях.